

Asia: VN/13594/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Poliisihallitus on tutustunut hallituksen esitykseen, ja lausuu seuraavaa.

Jos lemmikkien tunnistus- ja rekisteröintivelvoitteita ehdotuksen mukaisesti täsmennetään, omistajuuden selvittäminen helpottuu, jos mikrosirut ja rekisterit ovat kattavampia ja ajantasaisempia. Tunnistus- ja rekisteritiedot voivat olla keskeistä näyttöä rikostutkinnassa.

Jos seuraamusmaksun käyttöalaa laajennetaan ehdotuksen mukaisesti, on poliisin näkökulmasta tärkeää tarkentaa rajapinta rikoksen ja hallinnollisen rikkomuksen välillä. Tarve selkeille menettelymalleille korostuu, jolloin tärkeää on selkeät käytännöt ja ohjeet tiedonvaihdosta poliisin ja eläinsuojeluvalvontaviranomaisten välillä. Poliisin tiedonsaantioikeuksien tulee olla selkeästi määritelty. Lakimuutosten yhteydessä on keskeistä varmistaa yhtenäiset toimintamallit poliisin ja eläinsuojeluviranomaisten välillä (ilmoituskynnys, tietojen luovutus, yhteistarkastukset).

Erityisenä huomiona on nostettava lain 27 §, tarkastusoikeus. Pykälän 2 momenttia esitetään täydennettäväksi siten, että lain 38 §:n mukaisten tilanteiden lisäksi toimivaltainen viranomainen voisi tehdä tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin myös silloin, kun on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen tekoon, josta voidaan asettaa lain 36 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu. Lisäksi jatkossa edellytettäisiin, että epäilystä teosta voisi aiheutua vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuukselle. Voimassa olevassa laissa edellytetään aino-astan vaaran aiheutumista.

Lakiesityksessä tulisi huomioida, että tarkastusoikeus kotirauhan piiriin on tarkoitettu nimenomaisesti seuraamusmaksu- ja sakkoasioihin. Tällöin ei juuri koskaan ole kyse ”vakavasta

vaarasta”, vaan lievemmistä rikkomuksista. Vakavaa vaaraa aiheuttavien tapausten toimivalta tulee pakkokeinolain kotietsintäpykälästä, rangaistusmaksimin täyttäessä kotietsinnän edellytykset.

Edellä kuvatusta tilanteesta voi muotoilla käytännön esimerkin: Valvontaeläinlääkäreille tulee tietoon useita pentuja ilman mikrosirua myyvä pentutehdas, joka toimii asunnossaan. Koirien kunnosta ei välttämättä ole ilman tarkastusta mitään tietoa. ”Vakavan vaaran” edellytys ei täyty, jolloin tarkastusta ei voi tehdä. Poliisi voi kuitenkin epäillä petosta, jos koiria on mainostettu sirutettuina ja myyty ilman sirua, jolloin kotietsinnän voi tehdä. Vaihtoehtoisesti koirista ei todennäköisesti ole maksettu veroja, jolloin kotietsinnälle voi mennä veropetosepäilyyn liittyen. Valvontaeläinlääkärit olisivat kuitenkin ammattitaitoisimpia tutkimaan eläinten olot ja kunnan tarkastuksella.

”Vakava vaara” on lisäksi hyvin tulkinnallinen käsite ja huolena on, että tämän kaltainen muotoilu tulisi lisäämään kanteluita sekä muita ristiriitatilanteita sekä mahdollisesti siirtämään tapauksia valvontaeläinlääkäreiltä poliisille, koska poliisilla on toimivaltaa pakkokeinolain perusteella. Oikeuskäytännön ja tulkinnan muotoutuessa on mahdollista, että epäily eläinsuojelurikoksesta täyttyy helpommin kuin vakava vaara (Rikoslain 17 luku, 14 § (23.3.2023/696) Eläinsuojelurikos).

Korhonen Tuomo
Poliisihallitus